

PRIJEVOZ ROBE ŽELJEZNICOM

PRIVREDNI SUD HRVATSKE

Presuda br.II Pž-1390/93-2 od 26. listopada 1993.

Vijeće: mr. Andrija Eraković, mr. Veljko Vujović,
prof.dr. Branko Jakaša

Primatelj robe ima pravo uložiti reklamaciju, odnosno tužbu, protiv željeznice kao vozara. Ostale osobe, uključivši i pošiljatelja, imaju ovo pravo samo ako dokažu da im je primatelj to pravo cedirao. Na ovo ne utječe ni činjenica da je pošiljatelj, kao prodavatelj, primatelju, kao kupcu, naknadio štetu prouzročenu time što je željeznica primatelju predala manju količinu robe koju je preuzela na prijevoz. Iako je pošiljatelj, kao prodavatelj, naknadio štetu svom kupcu, u ovom slučaju primatelju, time nije stekao pravo zahtijevati naknadu štete od željeznice jer ugovor o kupoprodaji i onaj o prijevozu u odnosu na željeznicu kao vozara međusobno nemaju nikakve pravne veze.

Tužitelj je poduzeće "Unitas", tvornica konca Zagreb, a tuženik su "Hrvatske željeznice" Zagreb. Tužitelj u tužbi navodi da je s tuženikom zaključio ugovor o prijevozu robe na relaciji Zagreb-Noví Sad. Roba je na odredištu uz manjak predana kupcu. Taj je manjak tužitelj naknadio svome kupcu te zahtijeva da mu željeznica naknadi štetu u iznosu od 1.686.-HRD.

Prvostupanjski sud je u cijelosti tužbu prihvatio jer je ustanovio da su tužitelj, kao pošiljatelj robe, i "Hrvatske željeznice", kao prijevoznik, bili u ugovornom odnosu o prijevozu robe prema kojem je tuženik bio u obvezi izvršiti prijevoz robe na relaciji Zagreb-Noví Sad. U tijeku prijevoza dio robe je nestao, pa je roba isporučena primatelju uz manjak, što se vidi iz zapisnika o izviđanju.

Tužitelj je, kao pošiljatelj robe, dao financijsko odobrenje primatelju robe, kao kupcu iz njihovog uzajamnog kupoprodajnog odnosa, te na taj način naknadio štetu primatelju robe u punom iznosu utvrđenog manjka od 1.686.-HRD.

Kako primatelj robe nije oštećen, aktivna legitimacija upravo je na strani tužitelja koji je po otpremnici i knjižnoj obavijesti zadržao pravo zahtijevati naknadu štete od tuženika.

Sud je također utvrdio da je za nastalu štetu odgovoran upravo tuženik koji je obavljao prijevoz robe pa kako nema okolnosti koje bi tuženika oslobodile odgovornosti za štetu u smislu čl.68. Zakona o ugovorima o prijevozu željeznicom, sud je u cijelosti usvojio tužbeni zahtjev.

Protiv takve odluke tuženik je podnio žalbu, zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava.

Bitnu povredu odredaba parničnog postupka vidi tuženi u tome što u presudi nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama, jer smatra da postoji razlog iz čl.68. Zakona o ugovorima o prijevozu željeznicom koji dužnika oslobađa odgovornosti, a to je da kutije u kojima je roba upućena primatelju nisu bile atestirane.

Pogrešnu primjenu materijalnog prava tuženik vidi u pogrešnoj ocjeni aktivne legitimacije tužitelja da potražuje utuženi iznos, iako primatelj robe, kao nositelj prava u smislu čl.78.,st.1.,toč.3. Zakona o ugovorima o prijevozu željeznicom, nije svoje potraživanje cedirao pošiljatelju.

Također smatra da je sud pogrešno ocijenio od kada teku kamate na utuženu glavnica jer po čl.77. istoga Zakona zatezne kamate teku tek od dana podnošenja reklamacije.

Kako je reklamacija strogo formalnom tarifom propisan čin, to se tek tužba u konkretnom slučaju ima smatrati reklamacijom jer su tek tada ispunjeni zakonom propisani uvjeti.

Zbog toga tuženi predlaže da sud preinači pobijanu presudu na način da odbije tužbeni zahtjev tužitelja kao neosnovan i obveže ga na naknadu parničnih troškova tuženiku.

Odgovor na žalbu nije podnesen.

Drugostupanjski sud je smatrao da je žalba osnovana. Ispitujući pobijanu prvostupanjsku odluku u granicama žalbenih razloga i pazeći po službenoj dužnosti na apsolutno bitne povrede odredaba Zakona o parničnom postupku iz čl.354.,st.2. Zakona, te na pravilnu primjenu materijalnog prava, ovaj sud nalazi da je prvostupanjski sud u donošenju pobijane odluke pogrešno primjenio materijalno pravo na štetu tuženika.

Među strankama nije sporno da je tuženik ("Hrvatske željeznice") prevezio robu temeljem ugovora o prijevozu i to robu pošiljatelja "Unitas" Zagreb primatelju "Stoteks" Novi Sad na relaciji Zagreb-Novu Sad.

Također nije sporno da je u tijeku prijevoza na robu nastala šteta, da je na vagonu bila pokidana plomba, da je primatelju roba isporučena manjkava te da je pošiljatelj svojom knjižnom obavijesti obeštetio primatelja, odnosno kupca ("Stoteks", Novi Sad) iz njihova kupoprodajnog odnosa.

Iz ovakvoga činjeničnog stanja sud je pogrešno zaključio da je upravo tužitelj aktivno legitimiran te da ima valjano potraživanje iz ugovora o prijevozu.

Na temelju Zakona o ugovorima o prijevozu u željezničkom prometu, preuzetog kao Zakon Republike Hrvatske, pošiljatelj ima pravo na tužbu na

tražbinu, pa tako i na tražbinu s osnove naknade štete, zbog djelomičnog gubitaka stvari sve dok ima pravo raspologati stvarima.

To pravo prelazi na primatelja od trenutka primitka tovarnog lista u smislu čl.78.,st.1.,toč.4. ZUP.

Reklamaciju, odnosno tužbu, može podnijeti druga osoba ako je na nju prešla tražbina osobe koja ima pravo na tužbu.

U konkretnom slučaju primatelj je preuzeo robu i tovarni list, što se vidi iz zapisnika o izviđaju, pa je stekao pravo potraživanja od prijevoznika s osnova utvrđenog manjka robe.

Budući da tužitelj do zaključenja glavne rasprave nije pružio nikakve dokaze da mu je primatelj robe cedirao tražbinu on u ovom sporu nije aktivno legitimiran.

Pri tom nije pravno relevantna činjenica da je tužitelj oštećio primatelja kao kupca iz njihova uzajamnog kupoprodajnog odnosa jer bez dokaza o cesiji potraživanja samo potraživanje iz ugovora o prijevozu robe željeznicom nije prešlo na pošiljatelja. Zato je pobijanu odluku trebalo preinačiti, a tužbeni zahtjev odbiti u smislu odredbe čl.380.,toč.3. Zakona o parničnom postupku.

Zahtjev tuženika za naknadu štete nije osnovan.

Mr. Veljko Vujović

Summary

THE CARRIAGE OF GOODS BY RAIL

The consignee can make the complaint or bring the suit against the railway as a carrier. Other persons, including the consignor, have this right only if they prove that the consignee has assigned the right to them. This is not affected by the fact that the consignor who is the seller of goods, has compensated the consignee, the buyer, for the damage caused by the shortage of cargo upon delivery. Although the consignor as a seller has compensated the damage to his buyer, the consignee, in this case the consignor, has not thereby acquired the right to claim the damages from the railway. This is so because there is no legal relationship between the contract of sale and the contract of carriage in relation to the railway.